



**GLAVNA SLUŽBA  
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA  
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska  
78000 Banja Luka  
Vladike Platona bb  
Tel: +387(0)51/493-555  
Faks: +387(0)51/493-556  
e-mail: [revizija@gsr-rs.org](mailto:revizija@gsr-rs.org)

---

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji  
Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić  
za period 01.01-31.12.2023. godine**

**Broj: RV077-24**

**Banja Luka, 12.12.2024. godine**



## SADRŽAJ

<b>I</b>	<b>IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA .....</b>	<b>1</b>
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja .....	1
<b>II</b>	<b>IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA .....</b>	<b>4</b>
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
<b>III</b>	<b>REZIME DATIH PREPORUKA.....</b>	<b>6</b>
<b>IV</b>	<b>KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....</b>	<b>8</b>
<b>V</b>	<b>IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI) .....</b>	<b>9</b>
	1. Uvod.....	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola .....	9
	4. Nabavke.....	11
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana .....	12
	6. Finansijski izvještaji .....	12
	6.1. Bilans uspjeha.....	13
	6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi.....	13
	6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi.....	15
	6.1.3. Dobitak redovne aktivnosti.....	16
	6.1.4. Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda.....	16
	6.1.5. Neto dobit perioda.....	16
	6.2. Bilans stanja .....	16
	6.2.1. Bilansna aktiva.....	16
	6.2.2. Bilansna pasiva.....	18
	6.2.3. Vanbilansna evidencija .....	19
	6.3. Bilans tokova gotovine .....	19
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja .....	20
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze.....	20
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje.....	20



## I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

### Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

#### ***Mišljenje sa rezervom***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31.12.2023. godine; Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, finansijski izvještaji Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

#### ***Osnov za mišljenje sa rezervom***

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 -2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

#### ***Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:***

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine nije izvršen u skladu sa odredbama člana 4., 17., 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer nisu popisane obaveze prema dobavljačima, popis bankovnih računa i zemljišta nije izvršen na osnovu stvarnog stanja, popisne komisije nisu sačinile popisne liste sa uporednim pregledom stvarnog i knjigovodstvenog stanja za stalnu imovinu i obaveze, a izvještaj o izvršenom popisu ne sadrži uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalne imovine i zaliha.

#### ***Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.2. ovog Izvještaja:***

Manje su iskazani troškovi materijala u iznosu od 10.479 KM, ispravka vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od 2.684 KM, gubitak ranijih godina u iznosu od 12.459 KM, a više su iskazane bruto vrijednost građevinskih objekata u iznosu od 9.590 KM, bruto vrijednost postrojenja i opreme u iznosu od 14.193 KM, neraspoređena dobit tekuće godine u iznosu od 8.640 KM i troškovi amortizacije u iznosu od 1.839 KM, jer nabavka rezervnih dijelova i usluga za održavanje deponije u 2023. godini i ranijim godinama nije evidentirana na troškovima, što nije u skladu sa članom 43. i 45. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Manje su iskazani troškovi materijala u iznosu od 12.015 KM, a više troškovi usluga održavanja za navedeni iznos, jer troškovi izrade temelja za grobna mjesta nisu priznati na troškovima materijala za izradu učinaka, što nije u skladu sa članom 43. Pravilnika o

kontnom okviru, sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Više su iskazani troškovi bruto plata zaposlenih u iznosu od 100.740 KM, a manje troškovi bruto ostalih ličnih primanja za navedeni iznos, jer troškovi za topli obrok u iznosu od 53.200 KM i regres u iznosu od 47.540 KM nisu priznati na bruto ostalim ličnim primanjima, što nije u skladu sa članom 44. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

*Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.1. ovog Izvještaja:*

U poslovnim knjigama nije priznato zemljište na kojem je smještena deponija i zgrada Generalni depo i zemljište na kojem je smještena poslovna zgrada, što nije u skladu sa članom 4. stav (2 i 3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 7 i 58).

### **Vremenska neograničenost poslovanja**

U Napomenama uz finansijske izvještaje Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine su objelodanjena pitanja vezana za nastavak poslovanja u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, te da će se nastaviti poslovanje u skladu sa navedenim načelom.

### **Ključna pitanja revizije**

Ključna pitanja su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije tih finansijskih izvještaja kao cjeline a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, nema drugih pitanja koja treba objaviti u Izvještaju o reviziji

### **Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje**

Direktor je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

### **Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja**

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 12.12.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

## II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

### Izveštaj o reviziji usklađenosti

#### ***Mišljenje sa rezervom***

Uz reviziju finansijskih izvještaja Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić za 2023. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić za 2023. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

#### ***Osnov za mišljenje sa rezervom***

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

*Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:*

Na cijene komunalnih usluga utvrđene Cjenovnikom zakupa prodajnog prostora i Odlukom o cijenama odlaganja smeća na deponiji nije pribavljena saglasnost nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, što nije u skladu sa članom 20. stav (3) Zakona o komunalnim djelatnostima.

Usluge odvoza komunalnog otpada za pravna lica vršene su po cijenama koje su niže od cijena utvrđenih u Cjenovniku komunalnih usluga odvoza komunalnog otpada.

*Kao što je navedeno pod tačkom 4. ovog Izvještaja:*

Za izvršene nabavke građevinskog materijala u iznosu od 11.767 KM, materijala i dijelova za održavanje osnovnih sredstava u iznosu od 26.371 KM i usluga održavanja gradske deponije u iznosu od 22.786 KM, nisu provedeni postupci javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama.

Tenderskom dokumentacijom za nabavku goriva nije zahtijevano dostavljanje dokumentacije radi ispunjavanja lične sposobnosti, što nije u skladu sa članom 45. stav (1 i 2) Zakona o javnim nabavkama.

*Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.2. ovog Izvještaja:*

Naknade za regres i pomoć za rođenje djeteta isplaćene su na osnovu odluka direktora, iako iste nisu propisane Pravilnikom o radu Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić.

#### ***Odgovornost rukovodstva za usklađenost***

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.



***Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti***

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić.

Banja Luka, 12.12.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

### III REZIME DATIH PREPORUKA

#### Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) u Knjizi stalnih sredstava za vrijednost naknadnih ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu vrši uvećanje knjigovodstvene vrijednosti sredstva u koje je ulaganje izvršeno, kako je propisano članom 66. i 68. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,
- 2) postupci i procedure provođenja popisa imovine i obaveza, usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i izvještavanje vrši u skladu sa članom 4., 15., 17., 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 3) u Bilansu stanja prezentuju podaci o vrijednosti običnih akcija shodno članu 6. stav (1. i 4.) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 4) za unaprijed naplaćene usluge za odvoz smeća vrši evidentiranje na kratkoročnim razgraničenjima u skladu sa članom 41. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 5) evidentiranje troškova za nabavku rezervnih dijelova i usluge održavanja deponije vrši u skladu sa članom 43. i 45. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 6) evidentiranje troškova bruto naknada plata i ostalih ličnih primanja vrši u skladu sa članom 44. stav (3. i 8.) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 7) preispitaju stope koje se koriste za obračun amortizacije i iste usklade sa članom 66. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić, a obračun amortizacije vrši u skladu sa utvrđenim stopama iz navedenog Pravilnika,
- 8) u poslovnim knjigama izvrši priznavanje zemljišta i građevinskog objekta, kako je propisano članom 4. stav (2 i 3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 7 i 58),
- 9) dio dugoročnih kredita koji dospijeva za plaćanje u roku do godinu dana od datuma izvještavanja klasifikuje u skladu sa članom 34. stav (4) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 10) prilikom evidentiranja troškova za otpremnine, pomoći, službena putovanja, prevoz kod dolaska na posao i povratka sa posla i kamate vrši evidentiranje obaveza za iste u periodu kom pripadaju u skladu sa članom 37. i 38. stav (2) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 11) vrijednost garancija za uredno izvršenje ugovora evidentira u okviru pozicija vanbilansne evidencije u skladu sa članom 67. i 68. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

## Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) uspostavi analitička evidencija za zemljište, shodno članu 11. stav (6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 2) na cijene komunalnih usluga utvrđene Cjenovnikom zakupa prodajnog prostora i Odlukom o cijenama odlaganja smeća obezbijedi saglasnost nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, shodno članu 20. stav (3) Zakona o komunalnim djelatnostima,
- 3) usluga odvoza komunalnog otpada za pravna lica vrši po cijenama utvrđenim u Cjenovniku komunalnih usluga odvoza komunalnog otpada, a po osnovu zajedničke komunalne potrošnje po cijenama iz ugovora,
- 4) vrši obustava od plata zaposlenih za iznos prekoračenja troškova mobilnog telefona, shodno članu 4. Pravilnika o uslovima korištenja službenih mobilnih telefona Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,
- 5) uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske u smislu da se sačini godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti, izvrši popis poslovnih procesa, uspostavi knjiga poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici i donese strategija upravljanja rizicima, kao i druge aktivnosti zahtijevane navedenim zakonom,
- 6) za izvršene nabavke ugovori dodjeljuju primjenjujući postupke javnih nabavki i tenderskom dokumentacijom zahtijeva dostavljanje dokumentacije radi ispunjavanja uslova lične sposobnosti u skladu sa članom 6. i 45. stav (1 i 2) Zakona o javnim nabavkama, a ugovorene obaveze po osnovu nabavki izvršavaju u skladu sa odredbama ugovora,
- 7) sačini trogodišnji plan poslovanja, shodno članu 21. Zakona o javnim preduzećima,
- 8) utvrdi način obračuna plate i da se obračun ostalih ličnih primanja i uvećanja plate zaposlenima vrši na osnovu definisanih prava i u visini propisanih Pravilnikom o radu Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,

Preporučuje se Nadzornom odboru da obezbijedi da se:

- 9) imenovanje izvršnog direktora vrši u skladu sa članom 56. Statuta Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić.

Preporučuje se Skupštini akcionara da obezbijedi da se:

- 10) imenuju članovi odbora za reviziju shodno članu 25. Zakona o javnim preduzećima.

Preporučuje se direktoru i Nadzornom odboru da obezbijede da se:

- 11) računovodstvene politike za procjenu, vrednovanje i odmjeravanje potraživanja usklade sa MSFI 9 - Finansijski instrumenti i na osnovu istih vrši odmjeravanje rezervisanja za gubitke za potraživanja iz poslovanja.

#### **IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI**

- Zakon o javnim preduzećima,
- Zakon o komunalnim djelatnostima, član 2., 3., 6. i 20.,
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- Zakon o radu, član 7. i 204. - 207.,
- Zakon o doprinosima, član 3. - 6., 10., 22. i 24.,
- Zakon o porezu na dohodak, glava I-IV, VI, X, XII i XIII,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole,
- Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Komunalnom preduzeću „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,
- Pravilnik o radu u Komunalnom preduzeću „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,
- Pravilnik o uslovima korištenja službenih mobilnih telefona u Komunalnom preduzeću „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole,
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj,
- Odluka o cijenama odlaganja smeća na deponiji u Komunalnom preduzeću „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,
- Programom rada i finansijski plan za 2023. godinu,
- Izvještaj o poslovanju za 2023. godinu,
- Statut Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,
- Cjenovnik zakupa prodajnog prostora – placarina u Komunalnom preduzeću „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,
- Cjenovnik komunalnih usluga odvoza komunalnog otpada u Komunalnom preduzeću „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić.

## V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

### 1. Uvod

Komunalno preduzeće „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić (u daljem tekstu: Preduzeće) je nastalo Rješenjem Direkcije za privatizaciju Republike Srpske iz 2000. godine izdvajanjem dijela imovine JPKD "RAD" Teslić, radi osnivanja novog preduzeća pod nazivom Osnovno državno javno komunalno preduzeće "Komunalac" Teslić. Rješenjem suda u Doboju iz 2005. godine izvršena je promjena svojine dijela državnog kapitala pri čemu je došlo do promjene forme organizovanja Preduzeća u akcionarsko društvo.

Preduzeće obavlja djelatnosti od opšteg interesa i to djelatnost skupljanja, obrade i zbrinjavanja neopasnog otpada, čišćenja, uređenja i održavanja zelenih površina, kao i pogrebne, tržničke i druge djelatnosti.

Preduzeće je prema kriterijumima iz člana 5. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15 i 78/20) razvrstano u srednja pravna lica.

Organi upravljanja i rukovođenja u Preduzeću su Skupština akcionara, Nadzorni odbor i Uprava koju čine direktor i jedan izvršni direktor.

Sredstva za finansiranje Preduzeća u 2023. godini obezbijedena su najvećim dijelom po osnovu prihoda od pružanja komunalnih usluga, a poslovanje se vrši preko računa otvorenih kod poslovnih banaka.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji, Preduzeće nije imalo primjedbi.

**Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.**

### 2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske prvi put je angažovana na provođenju finansijske revizije Preduzeća.

### 3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Preduzeća iz 2022. godine sistematizovano je 35 radnih mjesta sa 77 izvršilaca, a na dan 31.12.2023. godine bila su zaposlena 73 izvršioca, od čega su 64 izvršioca na neodređeno vrijeme, sedam izvršilaca na određeno i dva imenovana lica.

Nadzorni odbor je imenovao vršioca dužnosti izvršnog direktora za opšte, pravne i ekonomske poslove u 2014. godini, bez navedenog perioda na koji je izvršeno imenovanje. Direktor Preduzeća je u 2022. godini sa navedenim licem zaključio Ugovor o radu na neodređeno vrijeme u kome je lice raspoređeno na radno mjesto vršioca dužnosti izvršnog direktora za opšte, pravne i ekonomske poslove. Članom 56. i 58. Statuta Preduzeća propisano je da nadzorni odbor imenuje članove uprave na osnovu sprovedenog javnog konkursa na period od četiri godine, a da može imenovati privremenog člana uprave, kao vršioca dužnosti do sprovođenja javnog konkursa. Od perioda imenovanja vršioca dužnosti i do završetka ove revizije nije raspisan javni konkurs.

Skupština akcionara nije imenovala odbor za reviziju, shodno članu 25. Zakona o javnim preduzećima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 75/04 i 78/11). Direktor odjeljenja za internu reviziju nije imenovan, jer direktora imenuje odbor za reviziju shodno članu 26. stav (1) tačka b) navedenog Zakona. Direktor odjeljenja za internu reviziju je nadležan da uspostavi odjeljenje interne revizije, shodno članu 28. Zakona o javnim preduzećima.

U pomoćnoj knjizi stalnih sredstava nije uspostavljena analitička evidencija za zemljište, što nije u skladu sa članom 11. stav (6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Vrijednost naknadnih ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu u Knjizi stalnih sredstava evidentirana je na posebnom inventurnom broju, a za isto nije uvećana knjigovodstvena vrijednost sredstva u koje je ulaganje izvršeno, kako je propisano članom 66. i 68. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Preduzeća.

Na cijene komunalnih usluga utvrđene Cjenovnikom zakupa prodajnog prostora – placarina iz 2020. godine i Odlukom o cijenama odlaganja smeća na deponiji u Žarkovini iz 2007. godine nije tražena saglasnost nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, što nije u skladu sa članom 20. stav (3) Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 124/11 i 100/17).

Usluge odvoza komunalnog otpada za dio pravnih lica pružane su po cijenama koje su niže od cijena utvrđenih u Cjenovniku komunalnih usluga odvoza komunalnog otpada na koji je data saglasnost Skupštine opštine Teslić od 02.11.2022. godine, a fakturisanje usluga zajedničke komunalne potrošnje nije u potpunosti vršeno po cijenama iz Ugovora o pružanju usluga zajedničke komunalne potrošnje zaključenim sa Opštinom Teslić za 2022/2023. godinu.

Preduzeće nije u potpunosti vršilo obustave od plata zaposlenih za iznos prekoračenja troškova mobilnog telefona, shodno članu 4. Pravilnika o uslovima korištenja službenih mobilnih telefona Preduzeća.

U toku revizije doneseni su Pravilnici o reprezentaciji i poklonima, planiranju poslovanja i održavanju i korišćenju službenih vozila, kao i normativ potrošnje goriva za službena vozila.

Preduzeće nije sačinilo godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu, što je propisano Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/22). U skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16) i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17) nije izvršen popis poslovnih procesa, uspostavljena knjiga poslovnih procesa i donesena strategija upravljanja rizicima i nisu identifikovani i procijenjeni rizici, kao i druge aktivnosti zahtijevane navedenim propisima. U 2024. godini imenovano je odgovorno lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole.

U skladu sa rješenjima o imenovanju komisija za godišnji popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, izvršen je popis i evidentiranje rezultata popisa imovine i obaveza. Revizijskim ispitivanjem provođenja istog utvrđene su neusklađenosti sa članom 4., 15., 17., 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16 i 113/21), jer nisu popisane obaveze prema dobavljačima, nije u potpunosti izvršeno usaglašavanje obaveza i potraživanja, komisije nisu sačinile plan rada, popis bankovnih računa u stranoj valuti i dio zemljišta nije izvršen na osnovu stvarnog stanja, popisne komisije nisu sačinile popisne liste sa uporednim pregledom stvarnog i knjigovodstvenog stanja za stalnu imovinu i obaveze, a izvještaj o izvršenom popisu ne sadrži podatke o datumu početka i završetka popisa, o stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji kao i radnom angažmanu lica angažovanih na popisu i uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalne imovine i zaliha, radi utvrđivanja eventualnih razlika.

Shodno gore navedenom, kao i u većini tačaka izvještaja uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da obezbijedi istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i drugim propisima.

**Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:**

- **uspostavi analitička evidencija za zemljište, shodno članu 11. stav (6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,**
- **u Knjizi stalnih sredstava za vrijednost naknadnih ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu vrši uvećanje knjigovodstvene vrijednosti sredstva u koje je ulaganje izvršeno, kako je propisano članom 66. i 68. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,**
- **na cijene komunalnih usluga utvrđene Cjenovnikom zakupa prodajnog prostora i Odlukom o cijenama odlaganja smeća obezbijedi saglasnost nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, shodno članu 20. stav (3) Zakona o komunalnim djelatnostima,**
- **usluga odvoza komunalnog otpada za pravna lica vrši po cijenama utvrđenim u Cjenovniku komunalnih usluga odvoza komunalnog otpada, a po osnovu zajedničke komunalne potrošnje po cijenama iz ugovora,**
- **vrši obustava od plata zaposlenih za iznos prekoračenja troškova mobilnog telefona, shodno članu 4. Pravilnika o uslovima korištenja službenih mobilnih telefona Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,**
- **uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske u smislu da se sačini godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti, izvrši popis poslovnih procesa, uspostavi knjiga poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici i donese strategija upravljanja rizicima, kao i druge aktivnosti zahtijevane navedenim zakonom,**
- **postupci i procedure provođenja popisa imovine i obaveza, usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i izvještavanje vrši u skladu sa članom 4., 15., 17., 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.**

**Preporučuje se Nadzornom odboru da obezbijedi da se imenovanje izvršnog direktora vrši u skladu sa članom 56. Statuta Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić.**

**Preporučuje se Skupštini akcionara da obezbijedi da se imenuju članovi odbora za reviziju shodno članu 25. Zakona o javnim preduzećima.**

#### **4. Nabavke**

Planom javnih nabavki Preduzeća za 2023. godinu planirana je vrijednost javnih nabavki u iznosu od 350.420 KM (bez uključenog poreza na dodatu vrijednost) i to za jedan otvoreni postupak (170.000 KM), sedam konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda (127.000 KM) i 16 direktnih sporazuma (53.420 KM).

Prema dostavljenom pregledu planiranih i izvršenih procedura javnih nabavki u odnosu na Plan javnih nabavki u 2023. godini, okončane su procedure javnih nabavki u vrijednosti od 180.284 KM i to jedan otvoreni postupak (124.710 KM), tri konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda (41.841 KM) i šest direktnih sporazuma (13.733 KM).

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćene su nabavke u ukupnoj vrijednosti od 178.566 KM ili 99% od vrijednosti ugovorenih nabavki i to jedan otvoreni postupak za nabavku goriva (124.710 KM), tri konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda u iznosu od 41.841 KM (nabavka prehrambenih proizvoda, pogrebne opreme i servis mjenjača) i četiri direktna

sporazuma u iznosu od 12.015 KM (nabavka guma za kamione, šnjunka, hljeba i servis vatrogasne opreme)

Nabavka građevinskog materijala (11.767 KM), materijala i dijelova za održavanje osnovnih sredstava (26.371 KM) i usluga održavanja gradske deponije (22.786 KM) vršena je bez provođenja postupka javne nabavke, što nije u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama.

Tenderskom dokumentacijom za nabavku goriva od ponuđača nije zahtijevano dostavljanje dokumentacije radi ispunjavanja uslova za kvalifikaciju u pogledu lične sposobnosti koja se odnosi na uvjerenje nadležnog suda kojim se dokazuje da u krivičnom postupku nije izrečena pravosnažna presuda kojom je osuđen za krivično djelo učešća u kriminalnoj organizaciji, za korupciju, prevaru ili pranje novca i uvjerenje nadležnog suda ili organa uprave kod kojeg je registrovan ponuđač kojim se potvrđuje da nije pod stečajem niti je predmet stečajnog postupka, da nije predmet postupka likvidacije, odnosno da nije u postupku obustavljanja poslovne djelatnosti, što nije u skladu sa članom 45. stav (1 i 2) Zakona o javnim nabavkama.

***Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se za izvršene nabavke ugovori dodjeljuju primjenjujući postupke javnih nabavki i tenderskom dokumentacijom zahtijeva dostavljanje dokumentacije radi ispunjavanja uslova lične sposobnosti u skladu sa članom 6. i 45. stav (1 i 2) Zakona o javnim nabavkama.***

## 5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana

Programom rada i finansijskim planom za 2023. godinu planirani su prihodi u iznosu od 1.974.293 KM (najvećim dijelom po osnovu prihoda za pružanje komunalnih usluga i to sakupljanje otpada od 900.000 KM, održavanje javne higijene od 529.915 KM i pogrebne djelatnosti od 191.171 KM), odobreni su rashodi u iznosu od 1.912.070 KM (najvećim dijelom odnose se na nabavnu vrijednost prodane robe 15.752 KM, kao i troškove materijala od 27.637 KM, goriva od 161.421 KM i bruto plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja od 1.361.291 KM) i planirana je bruto dobit u iznosu od 62.223 KM.

Prijedlog Programa rada i finansijskog plana za 2023. godinu Nadzorni odbor je usvojio 08.12.2022. godine, a Skupština akcionara 30.06.2023. godine.

Uprava Preduzeća nije sačinila trogodišnji plan poslovanja, shodno članu 21. Zakona o javnim preduzećima i članom 79. Statuta Preduzeća.

***Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se sačini trogodišnji plan poslovanja, shodno članu 21. Zakona o javnim preduzećima.***

## 6. Finansijski izvještaji

Preduzeće je sačinilo obrasce finansijskih izvještaja propisane članom 2. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/22 i 129/22) i to Bilans stanja, Bilans uspjeha, Bilans tokova gotovine, Napomene uz finansijske izvještaje, kao i Izvještaj o promjenama na kapitalu propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrasca izvještaja o promjenama na kapitalu ("Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/22). Pored navedenih obrazaca, sačinjen je Izvještaj o poslovanju za 2023. godinu, koji je Skupština akcionara usvojila 14.06.2024. godine.

U Obrascu Bilans stanja iznos akcijskog kapitala koga čine obične akcije iskazan je na poziciji akcijski kapital – povlašćene (prioritetne) akcije, jer vrijednost običnih akcija koja je priznata u Glavnoj knjizi Preduzeća, nije unesena i prezentovana u Obrazac Bilans stanja, kako je propisano članom 6. stav (1. i 4.) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.



**Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se u Bilansu stanja prezentuju podaci o vrijednosti običnih akcija shodno članu 6. stav (1. i 4.) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.**

## **6.1. Bilans uspjeha**

Ukupni prihodi za 2023. godinu su iskazani u iznosu od 2.095.238 KM, ukupni rashodi u iznosu od 2.039.373 KM, a ukupni prihodi i ukupni rashodi su iskazani za 6% više u odnosu na Finansijski plan. Dobit prije oporezivanja iskazana je u iznosu od 55.865 KM.

### **6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi**

#### **6.1.1.1. Poslovni prihodi**

Poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 2.067.401 KM, a odnose se na prihode od prodaje pogrebne opreme i kanti (21.518 KM), izrade i prodaje grobnih mjesta (109.080 KM), pružanja usluga (1.639.360 KM) i ostale poslovne prihode (297.443 KM, od čega se 237.908 KM odnosi na iznos koji Opština Teslić refundira Preduzeću za lična primanja radnika na održavanju lokalnih puteva po osnovu Ugovora o ustupanju radnika).

**Prihodi od pružanja usluga** iskazani su u iznosu od 1.639.360 KM, a najvećim dijelom se odnose na prihode od usluga odvoza smeća (1.038.999 KM), usluga prevoza (5.239 KM), usluga iskopa grobnih mjesta i izdavanja kapele (29.485 KM), zakupa prodajnog poslovnog prostora-placarina (18.581 KM), po osnovu refundacije troškova za plate i naknade od Opštinske organizacije Crvenog krsta Teslić po Ugovoru o poslovnoj saradnji radi organizovanja javne kuhinje na području Opštine Teslić (16.309 KM), po osnovu refundiranja dijela troškova za zajedničke prostorije po osnovu Sporazuma sa PKD „Rad“ a.d. Teslić (34.800 KM) i pružanja usluge po Ugovoru o pružanju usluga zajedničke komunalne potrošnje sa Opštinom Teslić (464.114 KM).

Na poziciji prihoda od usluga odvoza smeća iskazan je iznos preplata po osnovu unaprijed naplaćenih usluga za odvoz smeća i isti nije evidentiran na kratkoročnim razgraničenjima odnosno razgraničenim prihodima za naplaćene prihode u tekućem periodu koji se odnose na naredni obračunski period shodno članu 41. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike. („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 104/21 i 59/22).

**Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se za unaprijed naplaćene usluge za odvoz smeća vrši evidentiranje na kratkoročnim razgraničenjima u skladu sa članom 41. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.**

#### **6.1.1.2. Poslovni rashodi**

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 1.956.492 KM, a odnose se na nabavnu vrijednost prodate robe, troškove materijala, troškove goriva i energije, troškove plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja, troškove proizvodnih usluga, troškove amortizacije i nematerijalne troškove. Po nalazu revizije isti su iskazani manje za iznos od 8.640 KM, što je objašnjeno u nastavku ove tačke Izvještaja.

**Nabavna vrijednost prodate robe** iskazana je u iznosu od 19.561 KM, a najvećim dijelom se odnosi na nabavnu vrijednost prodate pogrebne opreme (19.439 KM).

**Troškovi materijala** iskazani su u iznosu od 46.681 KM, a odnose se na režijske troškove (9.435 KM), auto gume (5.992 KM), htz opremu (2.151 KM), sitan alat i inventar (2.732 KM) i materijal i rezervne dijelove (26.371 KM). Po nalazu revizije manje su iskazani troškovi materijala (10.479 KM), ispravka vrijednosti nekretnina postrojenja i opreme (2.684 KM), gubitak ranijih godina (12.459 KM), a više su iskazane bruto vrijednost građevinskih

objekata (9.590 KM), bruto vrijednost postrojenja i opreme (14.193 KM), neraspoređena dobit tekuće godine (8.640 KM) i troškovi amortizacije (1.839 KM), jer nabavka rezervnih dijelova (nabavka guma, ventila i drugih dijelova) i usluga za održavanje deponije (rad buldožera) u 2023. godini i ranijim godinama nije evidentirana na troškovima, što nije u skladu sa članom 43. i 45. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Takođe, revizijom je utvrđeno da su troškovi materijala iskazani manje za iznos od 12.015 KM, a troškovi usluga održavanja više za navedeni iznos, jer troškovi izrade temelja za grobna mjesta nisu priznati na troškovima materijala za izradu učinaka, što nije u skladu sa članom 43. Pravilnika o kontnom okviru, sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike. Za 2024. godinu izvršeno je evidentiranje u skladu sa Pravilnikom i za isto nije data preporuka u ovom Izvještaju.

**Troškovi goriva i energije** iskazani su u iznosu od 168.061 KM, a odnose se na troškove goriva (163.857 KM), ogreva (1.760 KM) i električne energije (2.444 KM).

**Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja** iskazani su u iznosu od 1.513.397 KM, a odnose se na troškove bruto plata i bruto naknada plata i troškove ostalih ličnih primanja.

Plate, naknada plate i ostala lična primanja za zaposlene za 2023. godinu propisane su Pravilnikom o radu Preduzeća iz 2015. godine i zaključenim ugovorima o radu. Članom 52a. Pravilnika o radu Preduzeća propisano je da se koeficijenti složenosti poslova za obračun plata utvrđuju u posebnom kolektivnom ugovoru, a isti nije donesen, kao ni visina koeficijenata za obračun plate. Ugovorima o radu utvrđena je plata zaposlenih u bruto iznosu.

Troškovi bruto plata i bruto naknada plata iskazani su u iznosu od 1.407.433 KM, a odnose se na troškove bruto plata zaposlenih (1.398.438 KM), kao i bruto naknada članovima nadzornog odbora (8.995 KM).

U okviru troškova bruto plata zaposlenih priznati su troškovi bruto naknada plata (godišnji odmor, bolovanje na teret poslodavca i drugo), toplog obroka koji se isplaćuje zaposlenim i regresa, što nije u skladu sa članom 44. stav (3. i 8.) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike. Zbog navedenog, revizijom je utvrđeno da su više iskazani troškovi bruto plata zaposlenih u iznosu od 100.740 KM (topli obrok od 53.200 KM i regres od 47.540 KM), a manje troškovi bruto ostalih ličnih primanja za navedeni iznos.

Uvećanje plate za svaku godinu radnog staža vršeno je za 0,4% na osnovu Odluke direktora Preduzeća iz 2023. godine, što nije u skladu sa članom 52a. stav (5) Pravilnika o radu Preduzeća kojim je propisano navedeno uvećanje za 0,5%. Naknada plate za vrijeme privremene spriječenosti za rad u trajanju do 30 dana je obračunata u visini od 90% od plate, a ista nije propisana aktima Preduzeća.

Troškovi ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 105.964 KM, a odnose se troškove otpremnina (7.587 KM), pomoći za rođenje djeteta (2.541 KM), ostale pomoći zaposlenom (6.205 KM), prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla (48.812 KM), za korišćenje sopstvenog vozila (354 KM) i toplog obroka koji se priprema u vlastitoj kuhinji (40.465 KM). Po nalazu revizije isti su iskazani manje za iznos od 100.740 KM, što je prethodno objašnjeno u ovoj tački Izvještaja.

Troškovi za topli obrok koji se priprema u vlastitoj kuhinji evidentirani su na osnovu ispostavljenih faktura, a topli obrok koji je isplaćen zaposlenom obračunat je u visini propisanoj Odlukom Vlade Republike Srpske o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku, dok je visina regresa i pomoći za rođenje djeteta obračunata na osnovu odluka direktora. Navedena prava nisu propisana Pravilnikom o radu Preduzeća.

**Troškovi proizvodnih usluga** iskazani su u iznosu od 119.454 KM, a odnose se na troškove transportnih usluga (7.277 KM), usluga održavanja (74.811 KM) i ostalih usluga (37.366 KM). Po nalazu revizije isti su iskazani više za iznos od 12.015 KM, što je prethodno objašnjeno u ovoj tački Izvještaja.

**Troškovi amortizacije** iskazani su u iznosu od 45.164 KM, a odnose se na troškove amortizacije građevinskih objekata (5.614 KM) i postrojenja i opreme (39.550 KM). Po nalazu revizije isti su iskazani više za iznos od 1.839 KM, što je prethodno objašnjeno u ovoj tački Izvještaja.

Članom 66. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Preduzeća iz 2020. godine propisano je da se troškovi amortizacije obračunavaju prema stopama propisanim u Pravilniku o primjeni zakona o porezu na dobit („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 129/06) i da se korisni vijek i stope amortizacije preispituju svake godine. Donošenjem novog Zakona o porezu na dobit u 2015. godini donesen je Pravilnik o amortizaciji stalnih sredstava u poreske svrhe („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 96/17) kojim su utvrđene nove amortizacione stope. Dio stopa na osnovu kojih je vršen obračun amortizacije nije usklađen sa navedenim pravilnicima i nisu vršene provjere korisnog vijeka trajanja i stope amortizacije za stalna sredstva svake godine, što je imalo za posljedicu da je dio stalnih sredstava u potpunosti amortizovan, a isti se i dalje koristi.

**Nematerijalni troškovi** iskazani su u iznosu od 44.174 KM, a odnose se na troškove ostalih usluga (13.550 KM), reprezentacije (7.144 KM), premija osiguranja (8.735 KM), platnog prometa (5.467 KM), članarina (380 KM), poreza (3.505 KM), doprinosa (1.394 KM) i ostalih nematerijalnih troškova (3.999 KM).

**Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:**

- **evidentiranje troškova za nabavku rezervnih dijelova i usluge održavanja deponije vrši u skladu sa članom 43. i 45. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,**
- **evidentiranje troškova bruto naknada plata i ostalih ličnih primanja vrši u skladu sa članom 44. stav (3. i 8.) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,**
- **utvrdi način obračuna plate i da se obračun ostalih ličnih primanja i uvećanja plate zaposlenima vrši na osnovu definisanih prava i u visini propisanih Pravilnikom o radu Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić,**
- **preispitaju stope koje se koriste za obračun amortizacije i iste usklade sa članom 66. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Komunalnog preduzeća „Komunalac-Teslić“ a.d. Teslić, a obračun amortizacije vrši u skladu sa utvrđenim stopama iz navedenog Pravilnika.**

#### **6.1.1.3. Poslovni dobitak**

Poslovni dobitak iskazan je u iznosu od 110.909 KM, a predstavlja razliku između poslovnih prihoda (2.067.401 KM) i poslovnih rashoda (1.956.492 KM). Po nalazu revizije isti je iskazan više za iznos od 8.640 KM, što je objašnjeno u tački 6.1.1.2. ovog Izvještaja.

#### **6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi**

##### **6.1.2.1. Finansijski prihodi**

Finansijski prihodi iskazani su u iznosu od 10.366 KM, a odnose se na prihode po osnovu odobrenog rabata.

##### **6.1.2.2. Finansijski rashodi**

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 4.164 KM, a odnose se na rashode kamata.

### 6.1.3. Dobitak redovne aktivnosti

Dobitak redovne aktivnosti iskazan je u iznosu od 117.111 KM, a predstavlja zbir poslovnog dobitka (110.909 KM) i finansijskog prihoda (10.366 KM), umanjen za finansijski rashod (4.164 KM). Po nalazu revizije isti je iskazan više za iznos od 8.640 KM, što je objašnjeno u tački 6.1.1.2. ovog Izvještaja.

### 6.1.4. Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda

Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda iskazan je u iznosu od 61.246 KM, a predstavlja razliku između ostalih rashoda i gubitaka u iznosu od 78.717 KM (rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja u iznosu od 34.717 KM i gubitak po osnovu rashodovane opreme namijenjene prodaji 44.000 KM) i ostalih prihoda i dobitaka u iznosu od 17.471 KM (iznos od 14.363 KM se odnosi na neto dobit po osnovu prodaje rashodovanog kompaktnog kamiona).

### 6.1.5. Neto dobit perioda

Neto dobit perioda iskazana je u iznosu od 52.950 KM, a predstavlja razliku između ukupnih prihoda (2.095.238 KM), ukupnih rashoda (2.039.373 KM), poreskog rashoda perioda po osnovu Godišnje poreske prijave za porez na dobit (2.452 KM) i efekata smanjenja odloženih poreskih sredstava (463 KM). Po nalazu revizije ista je iskazana više za iznos od 8.640 KM, što je objašnjeno u tački 6.1.1.2. ovog Izvještaja.

## 6.2. Bilans stanja

U Bilansu stanja na dan 31.12.2023. godine iskazane su bilansna aktiva i bilansna pasiva.

### 6.2.1. Bilansna aktiva

Bilansna aktiva iskazana je u iznosu od 2.546.340 KM bruto vrijednosti, 1.445.217 KM ispravke vrijednosti i 1.101.123 KM neto vrijednosti, a čine je stalna sredstva i tekuća sredstva. Po nalazu revizije ista je iskazana više za iznos od 21.099 KM, što je objašnjeno u tački 6.2.1.1. ovog Izvještaja.

#### 6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva iskazana su u iznosu od 1.734.791 KM bruto vrijednosti, 1.126.520 KM ispravke vrijednosti i 608.271 KM neto vrijednosti, a čine je nekretnine, postrojenja i oprema.

**Nekretnine, postrojenja i oprema** su iskazani u iznosu od 1.734.791 KM bruto vrijednosti, 1.126.520 KM ispravke vrijednosti i 608.271 KM neto vrijednosti, a čine ih zemljište, građevinski objekti i postrojenja i oprema. Po nalazu revizije više je iskazana bruto vrijednost građevinskih objekata (9.590 KM) i postrojenja i opreme (14.193 KM), a manje ispravka vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme (2.684 KM), što je objašnjeno u tački 6.1.1.2. ovog Izvještaja.

Zemljište je iskazano u iznosu od 242.849 KM, a odnosi se na zemljište površine 13.700 m<sup>2</sup> na kome je smještena stočna pijaca. U toku 2023. godine nije bilo promjena na ovoj poziciji. U poslovnim knjigama Preduzeće nije izvršilo priznavanje zemljišta na kojem je smještena deponija u površini od 11.983 m<sup>2</sup> i zgrade Generalni depo 17 m<sup>2</sup> iz Posjedovnog lista broj 611 koji su dodijeljeni Preduzeću na osnovu Ugovora o diobi nepokretne imovine između JP KD „Rad“ Teslić i ODJKP „Komunalac-Teslić“ iz 2001. godine i zemljišta na kojem je smještena poslovna zgrada iz Lista nepokretnosti broj 1073 u površini od 1.334 m<sup>2</sup>, što nije u skladu sa članom 4. stav (2 i 3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 7 i 58).

Građevinski objekti su iskazani u iznosu od 411.171 KM bruto vrijednosti, 206.658 KM ispravke vrijednosti i 204.513 KM neto vrijednosti, a najvećim dijelom ih čine poslovne zgrade. U toku 2023. godine nije bilo uvećanja vrijednosti građevinskih objekata, a umanjena je neto vrijednost po osnovu korekcije vrijednosti za efekte obračunate amortizacije.

Postrojenja i oprema iskazane su u iznosu od 1.080.771 KM bruto vrijednosti, 919.862 KM ispravke vrijednosti i 160.909 KM neto vrijednosti, a čine ih najvećim dijelom kancelarijski namještaj, vozila i računarska oprema. U toku 2023. godine izvršeno je uvećanje vrijednosti u iznosu od 36.973 KM i to najvećim dijelom za nabavku sušača za vazduh, nadogradnju kamiona i motorne kose, a smanjenje bruto vrijednosti od 171.248 KM izvršeno je po osnovu rashodovanja kompaktora, čistilice za ulice i kamiona i umanjena je neto vrijednost po osnovu korekcije vrijednosti za efekte obračunate amortizacije.

***Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se u poslovnim knjigama izvrši priznavanje zemljišta i građevinskog objekta, kako je propisano članom 4. stav (2 i 3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 7 i 58).***

#### 6.2.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva iskazana su u iznosu od 811.549 KM bruto vrijednosti, 318.697 KM ispravke vrijednosti i 492.852 KM neto vrijednosti, a čine ih zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja i kratkoročna sredstva izuzev zaliha i stalnih sredstava namijenjenih prodaji.

**Zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja** su iskazana u iznosu od 7.041 KM bruto vrijednosti, 1.722 KM ispravke vrijednosti i 5.319 KM neto vrijednosti, a neto vrijednost se odnosi na zalihe materijala (1.170 KM) i robe (4.126 KM), kao i date avanse (23 KM).

**Kratkoročna sredstva izuzev zaliha i stalnih sredstava namijenjenih prodaji** iskazana su u iznosu od 804.508 KM bruto vrijednosti, 316.975 KM ispravke vrijednosti i 487.533 KM neto vrijednosti, a odnose se na kratkoročna potraživanja, gotovinske ekvivalente i gotovinu i porez na dodatu vrijednost.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 797.318 KM bruto vrijednosti, 316.975 KM ispravke vrijednosti i 480.343 KM neto vrijednosti, a odnose se na potraživanja od kupaca u zemlji 448.783 KM (bruto vrijednosti od 765.758 KM i ispravke vrijednosti od 316.975 KM), ostala kratkoročna potraživanja (30.347 KM) i potraživanja za više plaćeni porez na dobit (1.213 KM).

*Bruto vrijednost potraživanja od kupaca u zemlji* odnosi se na potraživanja za izvršene komunalne usluge prema pravnim licima (202.830 KM) i fizičkim licima (562.928 KM).

*Ispravka vrijednosti kratkoročnih potraživanja od kupaca* iskazana je u iznosu od 316.975 KM. U 2023. godini izvršena je ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u iznosu od 33.140 KM na osnovu Izvještaja o popisu na način da je izvršen indirektni otpis potraživanja za pravna lica koja su starija od tri godine (10.504 KM) i za fizička lica 4% od ukupnih potraživanja prema fizičkim licima (22.636 KM), a članom 77. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Preduzeća je propisano da se indirektna ispravka vrijednosti potraživanja vrši kod potraživanja kod kojih je od roka za njihovu naplatu prošlo najmanje godinu dana. Navedene računovodstvene politike za procjenu, vrednovanje i odmjeravanje potraživanja nisu usklađene sa MSFI 9 - Finansijski instrumenti (paragraf 5.5.15) koji propisuje da entitet treba uvijek da odmjerava rezervisanje za gubitke po iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom vijeka trajanja za potraživanja iz poslovanja.

Ostala kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 30.347 KM, a odnose se na potraživanja po osnovu bolovanja od fondova socijalnog osiguranja (8.259 KM) i potraživanja od Opštine Teslić za refundiranje plata i naknada za preuzete radnike na održavanju lokalnih puteva po osnovu Ugovora o ustupanju radnika (22.088 KM).

Gotovinski ekvivalenti i gotovina iskazani su u iznosu od 6.308 KM, a odnose se na novčana sredstva na bankovnim računima kod komercijalnih banaka u domaćoj valuti (6.071 KM) i stranoj valuti (150 KM), kao i novčana sredstva u blagajni (87 KM).

Porez na dodatu vrijednost iskazan je u iznosu od 882 KM, a odnosi se na akontacioni PDV.

***Preporučuje se direktoru i Nadzornom odboru da obezbijede da se računovodstvene politike za procjenu, vrednovanje i odmjerenje potraživanja usklade sa MSFI 9 - Finansijski instrumenti i na osnovu istih vrši odmjerenje rezervisanja za gubitke za potraživanja iz poslovanja.***

## **6.2.2. Bilansna pasiva**

Bilansna pasiva je iskazana u iznosu od 1.101.123 KM, a čini je kapital, odložene poreske obaveze i kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja. Po nalazu revizije ista je iskazana više za iznos od 21.099 KM, što je objašnjeno u tački 6.1.1.2. ovog Izvještaja.

### **6.2.2.1. Kapital**

Kapital je iskazan u iznosu od 683.133 KM, a čini ga akcijski kapital upisan u sudski registar (842.446 KM), neraspoređena dobit tekuće godine (52.950 KM), kao i umanjenje za gubitak ranijih godina (212.263 KM). Po nalazu revizije isti je iskazan više za iznos od 21.099 KM, što je objašnjeno u nastavku ove tačke Izvještaja.

Neraspoređena dobit tekuće godine iskazana je u iznosu od 52.950 KM, a odnosi se na neraspoređeni višak prihoda nad rashodima tekućeg perioda. Po nalazu revizije ista je iskazana više za iznos od 8.640 KM, što je objašnjeno u tački 6.1.1.2. ovog Izvještaja.

Gubitak ranijih godina iskazan je u iznosu od 212.263 KM, a odnosi se na višak rashoda nad приходima ranijih godina. Po nalazu revizije isti je iskazan manje za iznos od 12.459 KM, što je objašnjeno u tački 6.1.1.2. ovog Izvještaja.

### **6.2.2.2. Odložene poreske obaveze**

Odložene poreske obaveze iskazane su u iznosu od 463 KM, a odnose se na iznos poreza na dobit koji se plaća u budućem periodu.

### **6.2.2.3. Kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja**

Kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja iskazana su u iznosu od 417.527 KM, a odnose se na kratkoročne finansijske obaveze, obaveze iz poslovanja, obaveze za plate i naknade plata, ostale obaveze, porez na dodatu vrijednost i obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine.

Preduzeće nije vršilo evidentiranje obaveza za troškove za otpremnine, pomoći, službeni put, prevoz kod dolaska na posao i povratka sa posla i kamate, što nije u skladu sa članom 37. i 38. stav (2) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike. Evidentiranje je vršeno prilikom plaćanja na poziciji troškova i bankovnog računa. Zbog navedenog, troškovi i obaveze za prevoz kod dolaska na posao i povratka sa posla u iznosu od 3.464 KM za mjesec decembar 2023. godine nisu evidentirani u periodu kom pripadaju, nego u 2024. godini kada su plaćeni.

**Kratkoročne finansijske obaveze** iskazane su u iznosu od 71.474 KM, od čega je iznos od 68.508 KM evidentiran na poziciji prekoračenja po bankovnim računima, a odnosi se na dopušteno prekoračenje po osnovu Ugovora o okvirnom kratkoročnom kreditu po transakcionom računu kod "UniCredit Bank" a.d. Banja Luka (36.888 KM) i Ugovora o overdraft kreditu kod „Nova banka“ a.d. Banja Luka (27.161 KM), kao i dio dugoročnog

kredita koji dospijeva na naplatu u roku do godinu dana od datuma izvještavanja od „Nova banka“ a.d. Banja Luka (4.459 KM) koji nije evidentiran na poziciji kratkoročnih kredita, shodno članu 34. stav (4) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

**Obaveze iz poslovanja** iskazane su u iznosu od 205.219 KM, a odnose se na primljene avanse, depozite i kaucije (1.209 KM) i dobavljače u zemlji (204.010 KM).

**Obaveze za plate i naknade plata** iskazane su u iznosu od 114.696 KM, a odnose se na obaveze za plate i naknade (75.996 KM), porez na plate i naknade plate (2.930 KM) i doprinose na plate i naknade plate (35.770 KM).

**Ostale obaveze** iskazane su u iznosu od 450 KM, a odnose se na obaveze za neto naknade članovima nadzornog odbora za mjesec decembar 2023. godine.

**Obaveze za porez na dodatu vrijednost** iskazane su u iznosu od 24.308 KM, a odnose se na razliku između obračunatog i akontacionog PDV-a.

**Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine** iskazane su u iznosu od 1.380 KM, a najvećim dijelom se odnose na obaveze za naknade za šume (715 KM), protivpožarnu zaštitu (302 KM) i vode (296 KM).

**Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:**

- **dio dugoročnih kredita koji dospijeva za plaćanje u roku do godinu dana od datuma izvještavanja klasifikuje u skladu sa članom 34. stav (4) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,**
- **prilikom evidentiranja troškova za otpremnine, pomoći, službena putovanja, prevoz kod dolaska na posao i povratka sa posla i kamate vrši evidentiranje obaveza za iste u periodu kom pripadaju u skladu sa članom 37. i 38. stav (2) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.**

### 6.2.3. Vanbilansna evidencija

Pozicije vanbilansne aktive i pasive nisu iskazane, a po nalazu revizije iznose 14.591 KM i odnose se na vrijednost garancije za uredno izvršenje ugovora za nabavku goriva broj 38924 koju Preduzeće nije evidentiralo na poziciji vanbilansne evidencije, što nije u skladu sa članom 67. i 68. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

**Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se vrijednost garancija za uredno izvršenje ugovora evidentira u okviru pozicija vanbilansne evidencije u skladu sa članom 67. i 68. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.**

### 6.3. Bilans tokova gotovine

U Bilansu tokova gotovine iskazan je priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti po osnovu priliva od kupaca i ostalih priliva u iznosu od 2.348.704 KM i odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti po osnovu odliva za isplate dobavljačima, zarada i ostalih ličnih rashoda, kamata i poreza na dobit u iznosu od 2.253.253 KM, što je za rezultat imalo neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 95.451 KM.

Priliv gotovine iz aktivnosti investiranja po osnovu priliva od prodaje opreme iskazan je u iznosu od 14.363 KM, a odliv gotovine iz aktivnosti investiranja po osnovu kupovine opreme iskazan je u iznosu od 36.974 KM, što je za rezultat imalo neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja u iznosu od 22.611 KM.

Priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja nije iskazan, a odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja po osnovu odliva za kredite iskazan je u iznosu od 74.723 KM, što je za rezultat imalo neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 74.723 KM.

Ukupan priliv gotovine u iznosu od 2.363.067 KM i ukupan odliv gotovine u iznosu od 2.364.950 KM daju neto odliv gotovine u iznosu od 1.883 KM.

Gotovina na početku obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 8.191 KM, a gotovina na kraju obračunskog perioda u iznosu od 6.308 KM.

Revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na odredbe MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine i Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

#### **6.4. Vremenska neograničenost poslovanja**

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjene su informacije u vezi stalnosti poslovanja, u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja (paragraf 25 i 26).

#### **6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze**

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je da u toku 2023. godine Preduzeće vodi 12 sporova protiv fizičkih i pravnih lica radi naplate potraživanja ukupne vrijednosti od 10.545 KM, a protiv Preduzeća se vodi jedan spor radi naplate duga u vrijednosti od 24.111 KM, što može imati uticaja na vrijednost potencijalne imovine i potencijalnih obaveze.

#### **6.6. Napomene uz finansijske izvještaje**

Uz finansijske izvještaje za period 01.01 - 31.12.2023. godine sačinjene su i Napomene koje pružaju neophodne informacije o Preduzeću, osnovi za sastavljanje finansijskih izvještaja i primijenjenim računovodstvenim politikama, dodatnim pojašnjenjima pojedinih pozicija u finansijskim izvještajima i dodatnim informacijama o stavkama koje nisu prezentovane u izvještajima, ali su relevantne za njihovo razumijevanje shodno članu 20. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i zahtjevima MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja.

Revizijski tim

Siniša Marković, s.r.

Ljiljana Garić, s.r.